

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeberg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 29 november 2010

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 42.153/I/PN
LR/MM

Betreft: Behandeling van dove kandidaten bij de toepassing van de taalwetten in bestuurszaken (uw ref: P&O/d.23.301/doc.61276/2010 Ind.11247/LD

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) heeft in zitting van 18 november 2010 van haar verenigde afdelingen uw adviesaanvraag van 1 oktober 2010 onderzocht betreffende de behandeling van dove kandidaten bij de toepassing van de taalwetten in bestuurszaken. Uw aanvraag bevatte een nota van de Afgevaardigd bestuurder van **Selor** waarin de vraag om advies als volgt wordt omschreven:

“ het vernieuwde koninklijk besluit van 8 maart die de organisatie van de taaltesten in bestuurszaken regelt voorziet in taaltesten die taalvaardigheden meten: leesvaardigheid, luistervaardigheid, spreekvaardigheid, schrijfvaardigheid. Naargelang de taaltest worden enkele of meerdere van deze vaardigheden op een aangepast vaardigheidsniveau gemeten.

Artikel 6 van bovengenoemd koninklijk besluit stipuleert dat: “de afgevaardigd bestuurder van het Selectiebureau van de Federale Overheid de materiële drager van de examens bepaalt.” Dit artikel staat Selor toe om de redelijke aanpassingen voor mensen met een handicap uit te voeren. Bijvoorbeeld kan Selor beslissen om in bepaalde gevallen de taaltest bij slechtziende kandidaten niet op PC af te nemen maar op papier, meer tijd te bieden aan dyslectici en andere wijzigingen van deze aard door te voeren.

Een specifiek probleem treedt echter op wanneer een kandidaat doof is en niet in staat om te liplezen. Het is onmogelijk om bij deze kandidaten de luistervaardigheid te meten en zeer vaak is het meten van de spreekvaardigheid ook bijzonder problematisch.

Teruggrijpen naar gebarentaal brengt om methodologische redenen geen soelaas aangezien dat gebarentalen beschouwd worden als talen op zich. Het meten van bijvoorbeeld de luistervaardigheid van het Nederlands en hierbij de Vlaamse gebarentaal gebruiken zou als resultaat hebben dat we bij de kandidaat niet meer de luistervaardigheid van het Nederlands meten maar wel het begrijpen van de Vlaamse gebarentaal. Bovendien zullen vele

Franstalige doven niet de Vlaamse gebarentaal machtig zijn maar wel de Belgische-Franse gebarentaal.

Mag ik u om deze redenen vragen om een advies bij de VCT in te winnen en te vragen of dove kandidaten die niet kunnen liplezen vrijgesteld kunnen worden van de luister- en spreekvaardigheidstesten Nederlands en Frans die door het koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken samengevat op 18 juli 1966, voorzien zijn”.

o

o

o

De VCT stelt vast dat uw voorganger de opgeworpen kwestie reeds heeft onderkend en er zich heeft over uitgesproken. In zijn Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 12 juli 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, samengevat op 18 juli 1966, meldt hij in het onderdeel “De examens overeenkomstig artikel 7”:

“De aanpassingen die verband houden met een handicap zijn niet in strijd met de bepalingen van dit ontwerp, zelfs indien ze het meten van bepaalde competenties verhinderen, bijvoorbeeld het begrijpend luisteren voor een zwaar slechthorend persoon”.

In het onderdeel: “De examens overeenkomstig artikel 9”, herhaalt hij:

“Zoals het reeds gezegd werd voor artikel 7, zullen de aanpassingen die verband houden met een handicap niet in strijd zijn met de bepalingen van dit ontwerp, zelfs indien ze het meten van bepaalde competenties verhinderen, bijvoorbeeld het begrijpend luisteren voor een zwaar slechthorend persoon”.

Volgens het Verslag aan de Koning bij vermeld koninklijk besluit van 12 juli 2009 zijn aanpassingen van de taalexamen die verband houden met een handicap derhalve mogelijk en ze zijn niet in strijd met het besluit, zelfs indien ze het meten van bepaalde competenties verhinderen. De luistervaardigheid van zwaar slechthorende personen wordt als voorbeeld gegeven. Wie oordeelt over de aanpassingen wordt niet vermeld.

De tekst zelf van het koninklijk besluit van 12 juli 2009 is echter minder of niet zo expliciet over de aanpassingen die verband houden met een handicap. Artikel 3, luidens hetwelk de Afgevaardigde bestuurder van Selor de materiële drager van het examen bepaalt, kan er enigszins maar op een beperkte wijze in verband mee worden gebracht.

De VCT stelt vast dat de verklaringen van uw voorganger in vermeld Verslag aan de Koning in de lijn liggen van de bepalingen van het koninklijk besluit van 5 maart 2007 tot organisatie van de werving van personen met een handicap in het federaal administratief openbaar ambt, meer bepaald artikel 2 (en de ermee verband houdende passages uit het Verslag aan de Koning) luidens hetwelk personen met een handicap aan Selor kunnen vragen om te genieten

van redelijke aanpassingen bij hun deelname aan een vergelijkende aanwervingsselectie of bij een selectietest.

Betreffende de vraag in de nota van de afgevaardigd bestuurder van Selor, namelijk of dove kandidaten die niet kunnen liplezen kunnen worden vrijgesteld van de luister- en spreekvaardigheidstesten Nederlands en Frans die door het gewijzigd koninklijk besluit van 8 maart 2001 zijn voorzien, is de VCT van oordeel dat, in de huidige stand van zaken en rekening houdend met de geldende reglementering voor de werving van personen met een handicap in het federaal administratief openbaar ambt, het aan Selor toekomt over ieder geval te oordelen of en in hoeverre een vrijstelling kan worden toegestaan.

De VCT vraagt zich tenslotte af of het niet aangewezen zou zijn om, naar analogie met het vermelde koninklijk besluit van 5 maart 2007 en met het oog op de rechtszekerheid, in de tekst zelf van het koninklijk besluit van 8 maart 2001 over de taalexamens (gewijzigd bij koninklijk besluit van 12 juli 2009) een uitdrukkelijke regeling voor personen met een handicap op te nemen.